

ЦРКВА МИЉЕ ВЕЗИЉЕ

КОД СЕЛА ВЕЗИЧЕВО

Према предању цркву је саградила Миља Везиља из недалеког села Шетоње. Она се загледа у момка из оближњег

Везичев

а

, али кад дође време да се уда за њега момак се разболи и умре. Миља се тада зарекне да се неће никад удати. Повремено је долазила на гроб

несрећног момка

и кад једном заспи на хумци јави јој се у сну глас и каже да на том месту подигне цркву. До новца ће, чула је она

тај

глас, доћи тако што ће са својим другарицама урадити много везова, па те везове продавати и од зарађеног новца саградити цркву.

Миља почне тако чинити и кад сакупи доста пара оде у манастир Благовештење у Горњачкој клисури па тамо замоли владику да јој дозволи и помогне да сагради цркву, што он учини. Она цркву подигне, а народ је назове Везиља.

Горње место у олтару Благовештења где је седео владика

Црква, међутим, није дуго трајала. Предање каже да су после неког времена Турци ударили на манастир, а био је тога дана празник Благовести или Светог Илије, није тачно запамћено. Око цркве се било
упило много света на сабору. И док је младеж играла у колу, а остали безбрижно разговарали, долети однекуд гавран и усред сабора спусти црвену чалму. Сви су похитали да је виде, питајући се у чуду шта тај догађај може да значи. У то долете Турци на коњима и цео сабор посеку, а цркву поруше.

ок

Године 1872, како је записао Милан Милићевић, Милан Ћ. Милићевић, Кнежевина Србија, Београд 1876. вода је прокопала велику јаругу кроз гробље код те цркве и показале су се многе људске кости. Можда оних што су изгинули на сабору.

По другом предању отац није дозволио Смиљи да се уда за кога је желела, а она опет није хтела за недрагог, те се зато није ни удавала, него је стално везући и продајући своје рукотворине сакупила новац и начинила црквицу Везиљу. И у том предању се каже да су Турци посекли сабор, а цркву запалили.

После тога, вели предање, село добије име Везичево.

Према турском попису из 1467. године село Везичево је постојало под тим именом и имало 5 рајинских кућа. Манастир Благовештење, у којем је седео владика од којег је Миља узела благослов за подизање цркве, налазио се у Горњачкој клисури, где се и данас могу видети делови његових зидова. Има и озбиљних претпоставки да је ту једно време заиста седео владика Браничевски. Јер, и сада се може видети у олтарској апсиди, у самом зиду, удубљење за столицу намењену владици.

А песма о Миљи певала се до половине 20. века. Њу је 70-тих година 19. века забележио

Милан Ђ. Милићевић. Песма гласи:

Јелен ми плива мутну Мораву

Најлеле леро, на Сарајево само везено.

На јелену су два рога златна,

Најлеле леро, на Сарајево само везено,

На једном рогу Павле Златаре

На другом рогу Миља Везиља.

Али говори Павле Златаре:

"Учула си се Миљо Везиљо

Да танко предеш, да ситно везеш.

Да ти ја дадем мало повесмо

Да ми опредеш куму кошуљу,

Куму кошуљу од сто лаката,

Што ти остане нек ти пристане,

Преди дарове, хајде за мене!--"

Али говори Миља Везиља:

"Тако ти Бога Павле Златаре,

Да ти ја дадем ситну асприцу,

Да ми сакујеш троје обоце, .

Троје обоце од сто трепељка;

Што ти остане нек ти пристане,

Поткови коња, па води мене".

(М. Ћ. Милићевић, наведено дело, стр. 1078)

Повесмо је онолико ланене вуне колико стане на једну кудељу, па није довољно ни за чарапе, а аспра је средњевековни турски новчић од којег се не може саковати ни прстен а камоли четири потковице за коња, на којем ће дојездити Павле да одведе Миљу Везиљу. Остаће, дакле, Миља то што је одлучила: да везе док од својих везова не сагради цркву.

Почетком 20. века, како је записао Љубомир Јовановић, народ се још увек окупљао на том месту сваке Младе Петке и Младе Недеље, молио Богу, умивао се и пио воду на извору Кладенац у близини црквишта, крај потока. Љубомир Јовановић, Млава, Етнографски зборник, књ. V, Београд 1922. Око цркве је било доста гробова, с надгробним споменицима без никаквих натписа.

Манастириште се налазило источно од села Везичева, недалеко од потеса Селиште, у клисури, на десној страни потока Клисура. Према очуваним темељима, црква је била дуга, мерено споља, 13,50 а широка 6,50 метара. На њима је 1903. године подигнута нова црква, коју је 1912. године освештао епископ Инокентије. Та црква је срушена крајем 20. века и на истим темељима, што значи темељима средњевековне Цркве Везиље, саграђена је нова црква 1991. године и посвећена Светом пророку Илији.

Везиља је бесумње била средњевековни манастир, један од оних које су Турци разорили у неком од првих осветничких похода на српске цркве и манастире, можда већ крајем 15. или почетком 16. века. Јер и само предање, у којем увек постоји зрно истине, каже да црква није дуго трајала јер су је Турци порушили.

Што се тиче сечења сабора, чега је у време дуготрајне турске окупације бесумње било, можда се оно догодило и у Цркви Везиљи. Предање казује да га је било и у манастиру Брадача, у манастиру Светог Петра и Павла код села Ждрела (данас Свете Тројице) и у Тршкој цркви.

Вероватно не без основа.

У ову лепу цркву, у живописном пејсажу, стиже се кад се из села Шетоње, пре уласка у Горњачку клисуру, пође путем према Ћовдину, па пред улазом у село Везичево скрене лево.